

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ КОСМЕТИЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Лебединець В. О., Казакова В. С., Казакова І. С.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
quality@nuph.edu.ua

Вступ. Косметична галузь є однією з найперспективніших з позицій можливого розвитку народного господарства. За даними аналітичних досліджень, ця галузь здатна поставляти на міжнародний ринок вітчизняну конкурентну високотехнологічну продукцію, яка не поступається якістю й споживчими характеристиками закордонним аналогам. У той же час, сьогодні роль вітчизняних виробників парфумерно-косметичної продукції (ПКП) є, нажаль, незначною. Так, виробництво мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування, парфумерних і косметичних засобів в Україні все ще на низькому рівні, хоча потенціал є і він значний. Обсяг реалізованої промислової продукції без ПДВ та акцизу складає 6442,1 млн. грн, а обсяг продукції, реалізованої за межі країни: 1123,7 млн. грн. У % від усієї реалізованої продукції це становить усього 0,4 %. Окрім цього, в умовах дії Угоди про асоціацію з ЄС особливої актуальності набуває проблема відповідності вітчизняного законодавства вимогам міжнародних нормативів, що набуває особливої гостроти саме для косметичної продукції, обіг якої в Україні законодавчо практично не врегульований. На вітчизняному ринку імпортна продукція становить 92 % від загального обсягу ПКП (це практично всі світові бренди: Avon, Beiersdorf, Chanel, Colgate-Palmolive, Estee Lauder, Henkel-Schwarzkopf, Johnson & Johnson, L'Oreal, Mary Kay, Oriflame, Procter & Gamble, Unilever, Yves Rocher та інші. Це, насамперед, пов'язано з відсутністю конкурентоздатних виробників в Україні. Недорога косметика охоплює понад 60 % ринку, ПКП середнього цінового сегменту – близько 30 %, дорогі селективні ПКП – близько 10 %. Найбільшими імпортерами косметичної продукції до України є Польща, Росія, Німеччина, Франція та Китай. Незважаючи на насиченість вітчизняного косметичного ринку, Україна теж експортує косметику до деяких країн СНД, переважно в Росію, Білорусь, Казахстан та Молдову, але обсяги експорту мінімальні. Експортний потенціал вітчизняних виробників може бути набагато більший.

Метою дослідження було вивчення стану законодавчого забезпечення у косметичній галузі України і визначення актуальних питань технічного регулювання обігу ПКП.

Основні результати. Для реалізації поставленої мети був проведений аналіз сучасної законодавчої бази України щодо розробки, виробництва й реалізації ПКП та оцінено її відповідність вимогам європейських стандартів. Аналіз нормативно-правових документів свідчить, що на сучасному етапі рівень забезпеченості косметичної галузі законодавчими документами не відповідає вимогам сучасності. Сьогодні ПКП виготовляється в Україні за ДСТУ, СОУ та ТУ, більшість з яких є застарілими. Документом, який дозволяє реалізовувати ПКП на ринку, є висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи косметичної продукції про її відповідність ДСанПіН 2.2.9.02-99 "Санітарні правила і

норми безпеки продукції парфумерно-косметичної промисловості". У той же час, обіг косметичної продукції в ЄС регулюється спеціальним галузевим законодавчим документом – Регламентом ЄС №1223/2009 Європейського Парламенту від 30.11.2009 на косметичну продукцію, який набув чинності в 2013 р., замінивши Директиву 76/768 / ЄС. Цей документ встановлює чіткі правила й норми щодо безпеки ПКП та, зокрема, встановлює вимоги щодо досьє на косметичну продукцію, яке повинне містити наступну інформацію: опис ПКП; звіт про експертну оцінку безпечності продукту за встановленими показниками; опис технології виготовлення ПКП та заяву виробника про відповідність виробництва продукції принципам належної виробничої практики (GMP для ПКП); документ про підтвердження ефективності косметичної продукції; відомості про будь-які випробування на тваринах тощо.

Відсутність вимог до безпеки й якості ПКП, аналогічних європейським, в українському законодавстві не відповідає викликам часу і суттєво гальмує розвиток даного сектору економіки в цілому. При цьому варто зазначити, що модернізація регуляторної та нормативно-законодавчої бази косметичного сектору економіки передбачає обов'язкове застосування відповідних технічних регламентів. Зокрема, стосовно ПКП вже підготовлено низку розпорядчих документів, останній з яких – наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 14.04.2016 № 686 "Про затвердження плану розроблення технічних регламентів на 2016 рік", яким затверджено строк розроблення Технічного регламенту щодо безпечності косметичної продукції (II квартал 2016 р.), що й на цей час, на жаль, не виконано.

Аналізуючи стан справ у сфері технічного регулювання косметичної галузі в Україні, можна зробити наступні **висновки**:

відсутність сучасної законодавчої бази у сфері обігу ПКП, повільне впровадження змін у напрямку технічного регулювання цього виду продукції відповідно до вимог європейських стандартів суттєво гальмує розвиток потенціалу вітчизняних виробників ПКП.

Серед причин такої ситуації можна виділити наступні:

1) відсутність системного підходу до внесення змін у законодавство з технічного регулювання; недосконале організаційне забезпечення процесу розробки та гармонізації національних стандартів і технічних регламентів;

2) недостатня активність галузевого технічного комітету; відсутність чітких вимог щодо відповідальності за порушення національного законодавства про технічне регулювання; відсутність чітких правил і процедур державного ринкового нагляду за обігом косметичної продукції тощо.

Послідовне вирішення зазначених проблемних питань шляхом консолідації зусиль галузевих фахівців усіх рівнів за умови державної підтримки дозволить забезпечити подальший розвиток вітчизняної косметичної галузі та народного господарства України в цілому.